

METODOLOŠKO POJASNILO

Metka Pograjc

DAVKI V ZVEZI Z VARSTVOM OKOLJA

To metodološko pojasnilo se nanaša na objavljanje podatkov:

Davki v zvezi z varstvom okolja, Slovenija, letno (Prva objava)

September 2024

Kazalo

1	NAMEN.....	3
2	PRAVNI OKVIR.....	3
3	ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI.....	3
4	IZBOR ENOT OPAZOVANJA.....	3
5	ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV.....	4
6	DEFINICIJE.....	5
7	POJASNILA.....	5
8	OBJAVLJANJE PODATKOV.....	6
9	REVIDIRANJE PODATKOV.....	7
10	DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA.....	8

1 NAMEN

Namen objave podatkov o davkih v zvezi z varstvom okolja (v nadaljevanju okoljski davki) je prikaz količine finančnih sredstev, ki so bila plačana zaradi onesnaževanja okolja.

Ključne statistike, ki jih objavljamo, so:

- skupna vrednost okoljskih davkov
- vrednost okoljskih davkov po posameznih dejavnostih iz področij dejavnosti po SKD 2008 (v katere se uvrščajo enote, ki jih plačajo), vrednost posameznih okoljskih davkov, ki jih plačajo gospodinjstva, in vrednost tistih, ki jih uvrščamo med nerezidente in nerazporejene enote (v nadaljevanju nerazporejeno).

2 PRAVNI OKVIR

- [Letni program statističnih raziskovanj \(LPSR\)](#)
- [Zakon o državni statistiki](#) (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01)
- Uredba (EU) št. 691/2011 Evropskega parlamenta in Sveta o evropskih okoljsko-ekonomskih računih (CELEX: 32011R0691).

3 ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI

Enota, ki jo opisujejo objavljeni podatki, je okoljski davek, ki so ga dolžni plačati poslovni subjekti, gospodinjstva in nerezidenti zaradi onesnaževanja okolja. Ločimo štiri skupine okoljskih davkov: davki na energijo (upoštevajo se goriva), davki na promet (goriva se ne upoštevajo), davki na onesnaževanje in davki na rabo naravnih virov. Okoljske davke opazujemo glede na Standardno klasifikacijo dejavnosti (SKD 2008) poslovnih subjektov, gospodinjstva, nerezidente in nerazporejeno.

4 IZBOR ENOT OPAZOVANJA

Enote opazovanja so poslovni subjekti, kateri opravljajo gospodarske dejavnosti, ki sodijo v posamezne dejavnosti po SKD 2008, gospodinjstva, nerezidenti in nerazporejeno.

Izbor enot opazovanja je popoln: to pomeni, da so v raziskovanje zajeti vsi poslovni subjekti, ki opravljajo posamezne gospodarske dejavnosti iz področij dejavnosti po veljavnem SKD, gospodinjstva, nerezidente in nerazporejeno.

V raziskovanje je zajeto več kot 180.000 zapisov.

5 ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV

Podatki se zbirajo letno.

Podatki za raziskovanje se pridobivajo iz obstoječih administrativnih virov (Agencija RS za okolje, Finančna uprava RS, Direkcija RS za infrastrukturo) in iz statističnih virov (statistično raziskovanje Obremenitve z davki in socialnimi prispevki, PEFA - Energetski računi).

Administrativne zbirke podatkov so:

- okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi uporabe mazalnih olj in tekočin,
- okoljska dajatev za razgradnjo izrabljenih motornih vozil,
- okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja izrabljenih gum,
- okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne električne in elektronske opreme,
- okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne embalaže,
- okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi uporabe hlapnih organskih spojin,
- okoljska dajatev za onesnaževanje z emisijo CO₂,
- okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov,
- okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadne vode,
- trošarine na mineralna olja in pline,
- trošarina za trda goriva,
- trošarina za električno energijo,
- davek od novih motornih vozil,
- dodatni davek na motorna vozila,
- davek od prometa rabljenih motornih vozil,
- davek od plovil,
- dodatni davek od vodnih plovil,
- letna dajatev pravnih oseb za uporabo vozil v cestnem prometu,
- letna povračila fizičnih oseb in zasebnikov za uporabo cest,
- obvezne rezerve nafte in njenih derivatov,
- vodna povračila,
- pribitek k cestnini,
- taksa za pretovor v koprskem tovornem pristanišču,
- prispevek za zagotavljanje podpore proizvodnji električne energije iz sproizvodnje z visokim izkoristkom in obnovljivih virov energije (OVE in SPTE),
- prispevek za energetska učinkovitost.

6 DEFINICIJE

Okoljski davki so davki, ki jih moramo plačati zaradi onesnaževanja okolja.

Davki na energijo so davki, ki so povezani z različnimi energenti, ki se uporabljajo za prevoz in stacionarne namene. Najpomembnejša energetska izdelka za transportne namene sta bencin in dizelsko gorivo. Energetski proizvodi za stacionarno uporabo so kurilno olje, zemeljski plin, premog in električna energija. Med davke na energijo so vključeni davki zaradi onesnaževanja z emisijami CO₂.

Davki na promet so davki, ki so povezani z lastništvom in uporabo motornih vozil. Goriva se tukaj ne upoštevajo. Med davke na promet prištevamo še letne cestne dajatve.

Davki na onesnaževanje so davki, ki so povezani z obremenjevanjem ali oceno emisije škodljivih snovi v zrak ali odpadnih voda v vode ter z upravljanjem trdnih odpadkov in hrupa.

Davki na rabo naravnih virov so davki, ki so povezani z izkoriščanjem naravnih virov (nafta in plin se tukaj ne upoštevata). Med te davke spadajo vodna povračila. Vodna pravica se v proračunu RS ne šteje za okoljski davek.

7 POJASNILA

7.1 KLASIFIKACIJE

Standardna klasifikacija dejavnosti (SKD) 2008 <http://www.stat.si/doc/pub/skd.pdf> je nacionalna različica evropske statistične klasifikacije gospodarskih dejavnosti NACE Rev. 2. Dostopna je na povezavi <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5902521/KS-RA-07-015-EN.PDF/dd5443f5-b886-40e4-920d-9df03590ff91?version=1.0>. Ta klasifikacija v celoti povzema evropsko klasifikacijo dejavnosti, hkrati pa jo dopolnjujejo z nacionalnimi podrazredi.

7.2 OBDELAVA PODATKOV

UREJANJE PODATKOV

Podatke smo uredili z uporabo ustreznih sistematskih in individualnih popravkov.

Več o urejanju podatkov lahko preberete v splošnem metodološkem pojasnilu [Statistično urejanje podatkov](#).

UTEŽEVANJE

Postopkov uteževanja podatkov nismo uporabili.

DESEZONIRANJE

Postopki desezoniranja niso smiselni.

OBDELAVA PODATKOV DRUGO

Prezeti administrativni podatki vsebujejo matično ali davčno številko plačnika in znesek plačila. Ker administrativni podatki niso razvrščeni po dejavnostih iz SKD 2008, je treba manjkajočim podatkom dodati šifro dejavnosti po SKD 2008. Takih zapisov je na letni ravni približno 180.000. Po metodologiji Eurostata (Environmental taxes – A statistical guide, 2013) razdelimo davke v štiri skupine: davki na energijo, davki na promet, davki na onesnaževanje in davki na rabo naravnih virov.

7.3 INDEKSI

Indeksov ne objavljamo.

7.4 NATANČNOST

Natančnosti ne izračunavamo.

7.5 DRUGA POJASNILA

Nekateri seštevki se zaradi zaokroževanja ne ujemajo.

8 OBJAVLJANJE PODATKOV

- Podatkovna baza SiStat: Okolje – Okoljski računi – [Okoljski davki](#). Objavljeni podatki so absolutni na ravni Slovenije in po dejavnostih (po SKD 2008).
- Prva objava (Okolje, Okoljski računi): »Davki v zvezi z varstvom okolja, Slovenija, letno«.
- Eurostat, Statistični urad Evropske unije
- Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD)

9 REVIDIRANJE PODATKOV

9.1 OBJAVLJANJE ZAČASNIH IN KONČNIH PODATKOV

Politika revizij nacionalnih računov je določena z ESR 2010, zato se tem podatkom ne določajo statusa »začasni/končni«.

Poleg rednih letnih revizij, ki vključujejo običajne posodobitve podatkov in zajamejo zadnja štiri leta, ocene nacionalnih računov se revidira tudi v okviru obsežnejših revizij (»benchmark revision« v angleškem izrazoslovju). Na evropski ravni države članice takšne revizije se opravijo v istem letu, vsakih pet let, za daljšo časovno vrsto podatkov nacionalnih računov. Na ta način je zagotovljena primerljivost podatkov med državami in v času. Takšni reviziji sta bili opravljeni v letu 2019 in v letu 2024, za časovno vrsto podatkov od leta 1995 naprej.

Pri objavi v septembru 2024 so podatki o davkih v zvezi z varstvom okolja revidirani v celotni časovni vrsti, tj. od leta 2005 naprej. Razlog je bil v popravkih in spremembah metod obračuna, pa tudi v razvrščanju nekaterih transakcij med davke in razvrščanju/prerazporeditvi davkov po podsektorjih sektorja država.

Najpomembnejše spremembe po reviziji:

- izločitev prispevka za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško iz davčnih prihodkov,
- sprememba metode obračuna prihodkov od emisijskih kuponov,
- upoštevanje prispevka za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije iz OVE in SPTE med davčnimi prihodki od leta 2009 naprej,
- upoštevanje prispevka za energetska učinkovitost med davčnimi prihodki od leta 2010 naprej.

9.2 DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA ČASOVNO PRIMERLJIVOST

Podatki od leta 2005 naprej so medsebojno primerljivi in so v skladu s koncepti v ESR 2010.

Metodološko pojasnilo o revidiranju podatkov je dostopno na spletni strani

<https://www.stat.si/dokument/5296/RevidiranjeStatisticnihPodatkovMPsplosna.pdf>

10 DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Metodološka gradiva na spletni strani SURS so dostopna na <https://www.stat.si/statweb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports>.

- Vprašalnik:
 - Podatkov za to raziskovanje SURS ne zbira z vprašalnikom.
- Poročilo o kakovosti za raziskovanje:
 - Davki v zvezi z varstvom okolja (DVO)

področje: Okolje, podpodročje: Okoljski računi

- Eurostat - Environmental taxes – A statistical guide, 2013

<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5936129/KS-GQ-13-005-EN.PDF>